

Відео 10: Підтримка життя

Д-р Девід Феддес

Моя бабуся здолала 90-річний рубіж і все ще жила у своєму власному будинку. Їй трошки допомагали по господарству, а з усім іншим вона поралася сама. У бабусі було міцне тіло, здоровий розум і добре серце. Вона часто відвідувала літніх людей. Якось бабуся сказала, що цим 70 та 80-річним старим потрібен візит молоді дами, якій було всього лише 90. Вона любила людей, любила життя та любила свого Господа. Одного разу вночі бабуся лягла у своє ліжко й заснула, щоб прокинутися вже на небесах. Її тіло знайшли наступного дня. Воно спокійно лежало в ліжку.

Більшість з нас хотіли б уникнути зіткнення зі смертю. Проте, якщо так станеться, ми хотіли б піти так, як це трапилося з моєю бабусею: залишатися фізично здоровими та розумово дієздатними до самого кінця, а потім безболісно заснути. Але не для всіх людей старість протікає подібним чином. Протягом старіння багато людей бідкаються з проблемами, такими як травми від падінь, що призводять до інвалідності, чи такими хворобами, як руйнівний артрит, хвороба Альцгеймера та інші форми деменції, при яких погіршується розумовий процес і деградує особистість. Деякі стають інвалідами через інсульт, інші хворіють на рак і повільно виснажуються, часто відчуючи сильний біль. Коли трапляється подібне, важко не побажати собі смерті. Складно не поставити собі питання, чи є сенс у подовженні життя. Питання: "Чому треба подовжувати життя?" - дуже старе. Йов також ставив питання, чому світло дано тим, хто страждає, і життя — душі засмученій. Чому люди бажають смерті, але вона до них не приходить? Це питання таке ж старе, як і людський рід.

Сучасна медицина робить це питання ще більш актуальним. Чому? Сучасна медицина принесла нам не лише можливості, а й певні труднощі. Одна з них полягає в тому, що люди можуть жити довше, і менше людей помирає у молодому віці. І чим довше ви живете, тим ймовірніше, що у вас з'явиться рак, інсульт або хвороба Альцгеймера, - тобто ті проблеми, які можуть поставити вас в дуже складне положення задовго до смерті. Ще одним досягненням медицини є наявність сучасного обладнання. Були винайдені такі пристрої: зонди для годування, апарати штучної вентиляції легень і діаліз. Створені технології, що можуть підтримувати життя людини. Але такі технології можуть продовжити процес смерті. У цьому випадку людям доводиться тривалий час перебувати в лікарнях, будучи приєднаними до спеціального обладнання. Таким чином, технології підтримки життя можуть бути великим благословенням, якщо вони допомагають врятувати життя. Але вони також можуть стати й прокляттям, якщо люди затримуються на землі набагато довше, ніж це було б добре для них. Сучасна медицина змушує нас стикатися з етичними головоломками, з якими раніше люди ніколи не стикалися.

Моя сім'я знає обидва аспекти технологій підтримки життя: здатність підтримувати життя та здатність продовжувати процес вмирання. Моя дружина Венді народила однояйцевих близнюків, які з'явилися на світ передчасно. Обидві дівчинки перебували на апаратах штучної вентиляції легень, які дихали за них. Обидві новонароджені перенесли кілька невідкладних операцій. Обидві дівчинки отримували їжу внутрішньовенно та через зонди для годування. Обидві страждали та багато плакали. Одна з наших дочок, на ім'я Рейчел, у кінцевому підсумку одужала, і ми привезли її додому. Друга наша дочка, Ребека, залишалася в лікарні та ставала все слабшою й слабшою. Ребека прожила п'ять місяців. Був час, коли їй вдавалося трошки покращити свій стан, і ми вже починали сподіватися, що, можливо, починається процес одужання. Але потім її стан став швидко й незворотно погіршуватися.

До того часу, поки ще існувала надія на одужання Ребеки, ми вважали, що слід продовжувати підтримувати її життя та використовувати різні методи лікування. Проте, коли стало очевидно, що апарат штучної вентиляції легень та інші заходи не зможуть врятувати її життя, і що наша маленька дочка помере, попри всі зусилля лікарів, настав момент прийняття рішення. Ми були готові на будь-яке лікування, яке врятувало б життя Ребеки, але не хотіли продовжувати лікування, якщо воно лише продовжить процес вмирання та зробить його більш болісним. Коли стало ясно, що вона досягла точки невідворотності, її від'єднали від апарата штучної вентиляції легень. Ми з дружиною співали Ребеці, коли вона повільно вмирала у наших обіймах. Тепер ви, ймовірно, зможете зрозуміти, чому у мене суперечливі почуття щодо технологій підтримки життя. Якби їх не існувало, Ребека померла б одразу. Ще в день свого народження вона б була звільнена від усього болю, через який їй довелося пройти протягом цих п'яти місяців у відділенні інтенсивної терапії. Однак без технології підтримки життя також померла б і Рейчел, і вона не стала б такою яскравою та здоровою жінкою, якою вона є сьогодні.

Технології підтримки життя приносять нам благословення, але також створюють проблеми та ставлять перед нами завдання, із якими попередні покоління не стикалися. Тисячі років ніхто з людей не вирішував, чи відновлювати серцевий ритм, використовувати зонди для годування, штучну вентиляцію легень та внутрішньовенні антибіотики, оскільки подібних речей просто не існувало. Але тепер все більше людей змушені розв'язувати питання: коли слід використовувати такі методи лікування? Коли вони перестають бути благословенням і стають прокляттям? Коли краще просто дозволити людині померти й піти з цієї землі? Іноді це важко визначити.

Разом із цими питаннями все частіше і частіше звучить ще одне. Деякі люди йдуть далі, ніж прийняття рішення про те, чи слід утримуватися від використання сучасних технологій та дозволити смерть, і починають пропонувати використання медичних технологій для прискорення смерті. Якщо людина страждає і в будь-якому випадку помере, чому б не завершити її страждання швидше, за допомогою смертельного уколу. Евтаназія та допомога в суїциді від лікаря здаються розумними варіантами для все більшої кількості людей. Ми могли б просто ігнорувати ці питання, якби всі були такими, як моя бабуса. Але не кожен живе довго, маючи міцне здоров'я, і не кожен помирає вдома під час сну.

Ми повинні продовжувати ставити подібне питання, аналогічне висловлюванню Йова, але вже в новій інтерпретації: "Чому світло віддано тим, хто переживає страждання, і життя дано душі в скорботі? Чому люди бажають смерті, але вона до них не приходить?" Ми ставимо це питання, коли людей під'єднано до різних апаратів для підтримки життя, які підтримують їх життя довше, ніж воно тривало б без цих засобів.

Чому треба продовжувати життя? Це лише одна частина питання. Як ми повинні розумно ставитися до різних технологій так, щоб відповідати волі Божій та поважати людське життя? Зміни в медичних технологіях та правовій системі змушують нас в різних ситуаціях стикатися з питаннями підтримки життя. У наші дні, коли ви лягаєте в лікарню навіть для звичайного лікування, вам, ймовірно, доведеться стикнутися з подібними питаннями й, можливо, навіть підписати заяву про згоду на лікування у випадку непередбачених обставин. Якщо вам або кому-небудь з вашої сім'ї необхідне лікування або хтось перебуває в будинку для літніх людей, вам слід заздалегідь подумати, чи згодні ви на застосування певних видів медичного обладнання для підтримки життя. І навіть якщо ви наразі не стикаєтеся з цими питаннями, ймовірно, забажаєте скласти заповіт на випадок, що колись можете опинитися в ситуації,

коли ви не зможете свідомо приймати рішення. І якщо прихильники евтаназії досягнуть свого, мине не так багато часу, перш ніж ваш лікар отримає повноваження запитати у вас, чи хочете ви, щоб він допоміг вам накласти на себе руки. У світлі всіх цих реальностей нам дуже потрібна система прийняття рішень щодо завершення життя. Як ми можемо дізнатися, яке рішення краще?

Попереднє покоління не стикалося з необхідністю приймати рішення щодо відновлення серцевого ритму, застосування апаратів штучної вентиляції легень, внутрішньовенних антибіотиків, трахеотомії, використання зондів для годування та інших технологій підтримки життя. Проте ми розв'язуємо такі питання й повинні приймати рішення. Ми також маємо справу з проблемою евтаназії та допомоги у суїциді від лікаря, не лише відмовляючись від технологій для подовження життя, але й використовуючи технології для штучного наближення смерті. Нам доведеться приймати рішення щодо членів сім'ї та відносно себе. І якщо ми - християни, а особливо якщо ми є християнськими лідерами, то ці питання обов'язково постануть перед нами коли люди побажають отримати від нас пораду. Тому дуже важливо заздалегідь отримати необхідну інформацію й обдумати подібні питання.

Перше, що нам потрібно розуміти - це те, що ми не належимо собі.

У посланні до Римлян 14 сказано: "Бо ніхто з нас не живе сам для себе, і не вмирає ніхто сам для себе. Бо коли живемо для Господа живемо, і коли вмираємо для Господа вмираємо. І чи живемо, чи вмираємо ми Господні!" (до Римлян 14:7-8).

Отже, наші рішення стосовно кінця життя повинні прийматися на основі наших відносин з Господом і бажання слідувати Його волі. В чому полягає ваша єдина надія в житті та смерті? Гейдельберзький Катехизис відповідає на це питання так: "Я не належу собі, а душею і тілом, в житті та в смерті, цілком належу своєму вірному Спасителю, Ісусу Христу".

Ці слова не розглядають медичні технології, але є стартовою точкою та орієнтиром для прийняття всіх рішень. Ми не належимо собі. Ми належимо Ісусу Христу. Саме в це ми повинні вірити, і саме так ми повинні дати пораду тим, хто ставить питання про різні рішення. Важливо керуватися не лише власними думками чи ідеєю, що люди можуть робити все, що заманеться, а відносинами, які вони мають з Ісусом Христом. Я НЕ належу собі.

Деякі люди можуть сприймати ці слова не як втіху, а як образу. Що може бути привабливішим, ніж бути самим собою, «витягувати самого себе за вуха» зі складних ситуацій, бути власником власного життя та самостійно приймати рішення?!

Автономія є основою руху за легалізацію евтаназії. Це слово означає: "Я власник самого себе, у мене є право приймати власні рішення, включно з правом покінчити накласти на себе руки або попросити лікаря мені в цьому допомогти, якщо, раптом, мені захочеться цього". Якщо вашою єдиною втіхою в житті й смерті є усвідомлення того, що ви вільні насолоджуватися життям настільки, наскільки це можливо, а потім завершити його, коли воно вам набридне, тоді вам може бути байдуже до будь-яких аспектів, спільних із Богом. Ви не побачите жодних причин, щоб не знищувати себе, якщо ваше життя вам більше не подобається. Однак проблема полягає в тому, що ви залишаєтеся в повній самотності, якщо наполягаєте на тому, що належите лише собі.

Ви залишаєтеся на самоті без Небесного Отця, який по-справжньому може вас потішити та провести через страждання. Ви залишаєтеся самотнім і без Спасителя Христа, Єдиного, Хто може привести вас до вічної слави після смерті. Проте, якщо ви відмовитеся від вашого

наполегливого бажання "бути самим собою", якщо ви присвятите своє життя Богові та визнаєте, що ви належите не собі, а Ісусу Христу, то це рішення змінить все. Ви не належите самому собі. Ви Його, і ви не самотні. Бог поруч з вами, щоб допомогти вам. Через Біблію Бог каже: "Я не покину тебе та не залишу тебе". Ісус каже: "Я з вами в усі дні". Так що, коли ми покладаємо свою віру на Христа, то можемо бути впевнені, що Господь з нами на кожному кроці. Він з нами в кожен момент нашого життя, смерті та після неї.

У Біблії ми знаходимо молитву, яка може допомогти нам у трудних моментах. Псалом 30:10-16: "Помилуй мене, Господи, бо тісно мені, від горя вже виснажилось моє око, душа моя й нутро моє, бо скінчилось життя моє в смутку, а роки мої у квилінні, моя сила спіткнулася через мій гріх, і виснажились мої кістки! Я в усіх ворогів своїх став посміховищем, надто сусідам своїм, і страхіттям знайомим моїм, хто бачить надворі мене утікають від мене! Я забутий у серці, немов той небіжчик, став я немов та розбита посудина...Бо чую багато шептання, страхання навколо, як змовляються разом на мене, вони замишляють забрати мою душу, а я покладаю надію на Тебе, о Господи, я кажу: Ти мій Бог! В Твою руку кладу свою долю, Ти ж визволь мене від руки ворогів моїх і моїх переслідників!".

Чоловік, який проходить через важкі випробування, перебуваючи на межі смерті, забутий багатьма, але все одно визнає, що життя у руках Бога, і Господь - його Бог. Мої дні в руках Бога. Це означає, що я не можу просто взяти все у свої руки. Поки Бог дає мені життя, у мене немає можливості завершити його самостійно. Бог говорить: "Не вбивай". І це робить евтаназію неприйнятною. Бог також говорить: "Я з вами усі дні". І це робить евтаназію зайвою. Ми не можемо думати про прийняття рішень у сфері життя і смерті, поки не дізнаємося, що наш час у руках Бога і Господь Ісус - наше вище джерело підтримки. Якщо ми довіряємо Господу, то повинні слухатись Його. Він заповідає: "Не вбивай". Ця заповідь, що входить до десяти найвеличніших, базується на тому, що Бог створив людину за своїм образом. Ця заповідь дана, тому що людське життя святе. Не можна вбивати ненароджених дітей за допомогою абортів. Не можна вбивати людей з інвалідністю, всупереч тому, що хтось вважає, що їхнє життя не варте того, щоб жити. Людей, які страждають від раку, не можна вбивати, попри те, що хтось подумає про те, що краще просто покласти край їхньому стражданню. Пацієнтів з хворобою Альцгеймера не можна вбивати, хоч вони вже не здатні розуміти те, що відбувається навколо них. Усі вони все ще несуть в собі образ Божий, і тільки Бог має владу завершити їхнє життя.

Дійсно, можуть виникнути різні нюанси у питанні відмови від підтримки життя, коли людина вже знаходиться наприкінці свого життя, і нерозумно нав'язувати технології, які не можуть допомогти. Вочевидь, кожному з нас буде зовсім не просто прийняти рішення щодо того, чи варто продовжувати використання апарата ШВЛ для родича, навіть для самого себе. Дійсно, у такому випадку важливо враховувати різні нюанси. Але коли лікар вбиває пацієнта або пацієнт сам вбиває себе, тут немає жодних етичних відтінків сірого. Є лише чорне та біле. Це вбивство.

Рішення з багатьох складних питань потрібно приймати, враховуючи різні аспекти. Проте ми також стикаємося з тим, що абсолютно очевидно: ніхто ніколи не повинен нікого активно позбавляти життя. Як я вже сказав раніше, ми з дружиною прийняли рішення від'єднати апарат штучної вентиляції легенів нашої дочки Ребеки. Це було непросто. Але ми чітко розуміли - Ребека помирала. Апарат штучної вентиляції не міг запобігти її смерті, він міг лише зробити її смерть більш тривалою та мученицькою. Коли лікування вже виявилось безглуздим і болісним, ми вважали за правильне припинити його. Проте рішення зробити

Ребеці смертельний укол було б жахливим та невірним. Існує велика різниця між тим, щоб дозволити людині померти природним шляхом, і активним вбивством когось. Вважається допустимим відмовитися від лікування, яке вже не допоможе вижити. Проте припинення життя людини, яку Бог створив за Своїм образом, і яку тільки Бог має право забрати з цього життя, - це вбивство.

Якщо продовження підтримки життя надало б Ребеці шанс на життя, але з великим ризиком повної сліпоти, затримки розвитку та інших відхилень, в такому випадку відключення апарата штучної вентиляції для того, щоб вона померла, і не надати можливість вижити потенційному інваліду, не було б правильним рішенням. Навпаки, це було б дуже неправильно. Якби ми це зробили з тієї причини, якби вважали, що її життя не варте того, щоб жити, ми поставили б цінність життя вище за цінність лікування. Це неправильно. Відмовитися від безглузлого та важкого лікування, якщо пацієнт все одно помре попри зусилля лікарів, - це одна річ. Зовсім інша річ - відмовитися від лікування просто тому, що вважається, що людині не варто жити в такому стані. Так, нам доводиться приймати рішення, чи варто проводити лікування. Проте у нас немає права вирішувати, чи варто жити людині. Кожне життя дорогоцінне в очах Бога. Кожному, хто створений за образом Божим, варто жити.

Ті, хто пропагує легалізацію "милосердного" вбивства, часто говорять про якість життя. Якість життя іноді використовується як підстава для відмови від новонароджених дітей із синдромом Дауна, а в деяких випадках - для відмови від лікування новонароджених з інвалідністю й навіть для фактичного їх вбивства. Хочеться запитати: про яке саме якісне життя йдеться? Слід зазначити, що багато людей із синдромом Дауна та іншими розладами розумового розвитку - це веселі, щасливі та лагідні люди. Вони насолоджуються життям. Очевидно, що вони ведуть досить "якісний" спосіб життя. Тому обговорення про якість життя іноді є просто одним зі способів сказати, що оточення не цінує цих людей.

Краще людині бути мертвою, ніж інвалідом? Це питання нам навіть не дозволяється ставити. Ми можемо запитувати: чи варто проводити це лікування? Ми не повинні запитувати: чи варто жити? Писання говорить: "Носіть тягарі один одного, і так виконаєте закон Христовий". Тому, коли ми бачимо когось, про кого думаємо, що його життя дуже важке, то що ми маємо з цим робити? Розв'язання цього питання полягає не в тому, щоб людині було легше померти, а в тому, щоб допомогти нести її тягар. Ми завжди повинні про це пам'ятати. Джонні Еріксон Тада, яка стала інвалідом у молодому віці й багато років служила Господу та людям, говорить: "Замість того, щоб спростити можливість для людей з інвалідністю померти, я б хотіла, щоб наше суспільство полегшило їм життя". Джонні та її чоловік Кем віддали своє життя служінню Господу та полегшенню життя людей з інвалідністю, а не знищенню їх. Бог закликає нас підтримувати інших людей як у час їхнього життя, так і у момент смерті.

Зараз поговорімо про те, як ми повинні прибрати всі можливі бар'єри, що заважають людям із фізичними обмеженнями насолоджуватися вільним та повноцінним життям. Важливо уважно прослухати дорогоцінні уроки, які ці люди можуть нам подарувати зі своїх унікальних ситуацій. Ми повинні цінувати та любити тих, хто має розлади в розвитку, оскільки, всупереч їх труднощам, вони все ж є людьми, створеними за образом Самого Бога. Їхнє життя є дорогоцінним у Божих очах. Ми повинні забезпечувати їм підтримку та освіту, відповідні їхнім можливостям.

Знову зазначу, що якщо ми будемо достатньо мудримися, то нам вдасться навчитися від них таких речей, якими не зможуть нас навчити так звані "нормальні люди". Я здобув чудові уроки для свого власного життя, спілкуючись з людьми, яких вважали не просто інвалідами, а навіть розумово відсталими. Ці люди дійсно любили Бога та інших людей. Вони мали особливу чутливість до дій Бога у своєму житті, і тому я навчився багато цікавого.

Ми повинні ставитися з повагою та добротою до тих, хто старий і перебуває в будинках для літніх чи геріатричних відділеннях лікарень. Наше покликання не в тому, щоб сумніватися, чи варто їм жити далі, а в тому, щоб використовувати кожний ресурс і можливості, які Бог нам дає, щоб вони відчували, що їхнє життя цінне й варте того, щоб жити. Коли надії на вилікування вже немає, коли люди близькі до смерті, ми не повинні їх покидати. Хоча в такий момент ми не зможемо їх вилікувати, ми завжди зможемо піклуватися про них. Ми повинні підтримувати хоспіси - організації, що надають медичну підтримку та допомагають полегшити страждання тим, хто вмирає у своїх домах. Кожен з нас може підтримувати тих, хто вмирає, і піклуватися про них. Ми повинні утішати їх і допомагати їм нести їхні тягарі, при цьому розуміючи, що вони можуть запропонувати нам не менше, ніж ми їм. Людина, яка стикається зі смертю, особливо якщо вона - християнин, знаходиться в особливому становищі, оскільки як ніхто інший, має особливий погляд на вічні цінності та зустріч з Богом. Велика кількість людей, що вмирали, роздумувала про перехід у вічність, будучи на лікарняному ліжку, та приймала Ісуса Христа як свого Господа і Спасителя. Можливість прийняти Христа, у той момент, коли людина стоїть на порозі смерті, - це ще один аргумент на користь того, що ми повинні підтримувати життя кожної людини, а не припиняти його за нашим власним рішенням.

Вилучення бар'єрів із життєвого шляху людей з інвалідністю допомагає їм реалізувати свій потенціал. Деякі з моїх друзів працюють у школах, які допомагають людям з фізичними та розумовими порушеннями здобути знання та максимально використовувати свої вміння, таланти та здібності. Ми повинні виявляти повагу та любов, допомагаючи літнім та хворим, особливо якщо ми - їхні близькі родичі. Можна доглядати за ними у них вдома, а коли це неможливо, піклуватися про них під час їх перебування у спеціальних установах. Не залишати їх на самоті, а продовжувати відвідувати, виявляючи свою любов та зміцнюючи духовні та душевні зв'язки з ними. Ми повинні продовжувати піклуватися про людей, навіть коли не можемо їх вилікувати. Можна вчитися від людей з інвалідністю та тих, що знаходяться при смерті, бути відкритими для того, чого вони можуть нас навчити. Не піддавайтесь сумніву щодо цінності життя різних людей. Замість цього, допомагайте їм так, щоб їхнє життя було наповнене сенсом. Ми не просто говоримо про підтримку життя як про технології, які підтримують життя. Ми говоримо про життя, наповнене вірою та смыслом. Це найголовніше в підтримці життя.

Нам потрібно розуміти, що в стражданнях є мета. Один прихильник евтаназії сказав: "Я виявив, що в стражданнях немає жодного сенсу. Люди, які страждають від болю, ніколи не стають кращими через це. Страждання Христа були безглуздими". Це є неправдою. Я зустрічав багато людей, які стали розумнішими, більш чутливими, люблячими та благочестивими саме через страждання. І, звісно ж, я знаю, що страждання Ісуса Христа не були безглуздими. Через них нашому світові було дано спасіння. Проте, якщо людина приділяє увагу думці, що насолода - це єдине добро, а біль - єдине зло, то такий погляд може зробити його прихильником евтаназії в той момент, коли життя перестає бути веселим.

В той момент, коли апостол Павло страждав від "жала в плоті" і не міг звільнитися від нього, Бог сказав йому: "Досить тобі Моєї благодаті, бо сила Моя здійснюється в немочі". У Другому посланні до Коринтян 12:9-10 Павло написав: «І сказав Він мені: Досить тобі Моєї благодаті, бо сила Моя здійснюється в немочі. Отож, краще я буду хвалитись своїми немочами, щоб сила Христова вселилася в мене. Тому люблю мені перебувати в недугах, у прикростях, у бідах, у переслідуваннях, в утисках через Христа. Коли бо я слабкий, тоді я сильний». Павло розумів, що саме в труднощах і хворобах він стає найсильнішим у Господі. Таким чином, страждання можуть привести до найглибшої віри, палкої любові до Бога та до найсильнішого свідчення християнського життя. Нашою основною метою є пізнання Бога й вічне життя. Це не просто мінімізація болю та максимізація задоволення з самого початку нашого життя.

Земне життя - це лише початок. Якщо нам доведеться приймати рішення щодо підтримки життя, давайте ще раз згадаємо: Бог не вимагає від нас використовувати всілякі технології підтримки життя просто тому, що вони існують, щоб продовжити процес вмирання ще на пару днів і зробити його більш болючим. Ми можемо відмовитися від лікування, яке, ймовірно, лише продовжить процес вмирання. У наш час прибічники евтаназії часто ставлять знак рівності між відмовою від екстремальних заходів технологічного втручання для підтримки життя й активним самогубством або вбивством іншої людини. Однак це не одне й те саме. Існує велика різниця між відмовою від екстремальних заходів підтримки життя та активним вбивством.

Ці питання корисно передбачити заздалегідь. Можливо, ви хочете зафіксувати своє рішення в юридичних та медичних документах на випадок непередбачених ситуацій від дій лікарів. Ви можете обговорити ці питання з юристом і вирішити, як ви хотіли б, щоб відбувалося ваше лікування, якщо опинитеся у стані, коли не зможете приймати свідомі рішення. Звісно, важко передбачити всі обставини заздалегідь. Також розумно призначити свого представника з питань медицини, у якого буде довіреність на право приймати рішення від вашого імені в тому випадку, якщо опинитесь у недієздатному стані. Це повинна бути особа, якій ви довіряєте своє життя, оскільки їй доведеться приймати рішення про ваше життя та смерть. Якщо про це не подумати заздалегідь, біля ліжка хворого може виникнути розбрат між членами сім'ї, оскільки ніхто не знає бажань пацієнта, і ніхто не призначений особою, яка приймає рішення від його імені. Тому важливо, щоб ми, як віруючі в Ісуса Христа, думали заздалегідь, оскільки такі ситуації можуть трапитися з більшістю з нас. Ми також повинні знати, що порадити іншим.

Але я не хочу завершувати на цьому. Для деяких людей роздуми про хворобу та смерть означають роздуми про повне завершення їх існування. Але якщо ваша віра ґрунтується на факті воскресіння Господа Ісуса Христа, ви повинні вірити в реальність вашого життя після смерті, тобто вірити в ваше воскресіння. Смерть – це не кінець. Смерть не має права на останнє слово. Остаточне рішення належить Ісусу Христу. Прийняття рішень про застосування медичної підтримки життя важливі. Але ми повинні розглядати їх в контексті нашої віри. Головне в підтримці життя – це не медичні технології. Головне в житті - це Дух Божий, що живе всередині нас. Найважливіша частина підготовки до смерті не має нічого спільного з розпорядженнями лікаря чи медичними технологіями. Найважливіша частина підготовки до смерті - бути готовим та мати бажання найскоріше зустрітися з Христом лицем до лица. Це важливо як для нас самих, так і для тих людей, кому Бог закликав нас допомагати й консультувати. Головне, коли ви можете сказати: "Моя єдина втіха в житті та в смерті полягає в тому, що я не належу собі, але, душею і тілом, в житті та в смерті, я повністю належу моєму вірному Спасителю, Ісусу Христу". Ми можемо впевнено сказати, що, живемо чи помираємо,

завжди належимо Господу. В нас є можливість відверто звернутися до Бога з усього серця сказати: "Я покладаюся на тебе, о, Господи! Ти - мій Бог. Все моє життя у Твоїх руках, так само як і мій вічний добробут".